

Załącznik
do uchwały nr XXIV/157/2016
Rady Powiatu Grodziskiego
z dnia 29 listopada 2016 r.

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016-2026.**

Spis treści :

1. Wstęp.....	3
2. Korelacja programu z innymi dokumentami.....	4
2.1. Schemat usytuowanie programu w systemie zarządzania Strategicznego...	4
2.2. Podstawy prawne Programu.....	5
3. Charakterystyka zjawiska przemocy.....	6
3.1 Definicja przemocy.....	6
3.2 Rodzaje przemocy.....	7
3.3 Cykl przemocy w rodzinie (fazy).....	8
3.4 Podstawowe konsekwencje karne stosowania przemocy.....	9
3.5 Skutki przemocy w rodzinie.....	11
4. Zasady działania programu.....	14
5. Zadania podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wykaz instytucji udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w Powiecie Grodziskim.....	14
6. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Powiecie Grodziskim.....	17
7. Kierunki działań i cele programu.....	27
8. Przewidywane efekty wdrożenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2026.....	40
9. Zasady finansowania programu.....	41
10. Monitoring i sprawozdawczość.....	41

1. WSTĘP

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2026 jest realizacją **art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z którym do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.**

Realizując powyższy obowiązek ustawowy oraz mając na celu efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2026”, zwany dalej „Programem”.

Cele szczegółowe, bezpośrednio osiągane w Programie, odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Program stanowi wytyczne do postępowania wobec problemu przemocy w rodzinie. Zakłada podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań. W części opisowej Programu zawarto podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie, istotne dla planowania działań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy. Opracowano także listę priorytetowych potrzeb i kierunków działań.

Na podstawie wyników analizy materiałów zgromadzonych w procesie diagnozy problemu przemocy w rodzinie wyznaczono cele i zadania Programu, sformułowane na poziomie ogólnym, umożliwiającym ich rozwinięcie i uszczegółowienie w programach gminnych, adekwatnie do dominujących potrzeb w środowisku lokalnym. Cele te, działania i zadania, Programu będą podlegać ewolucji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

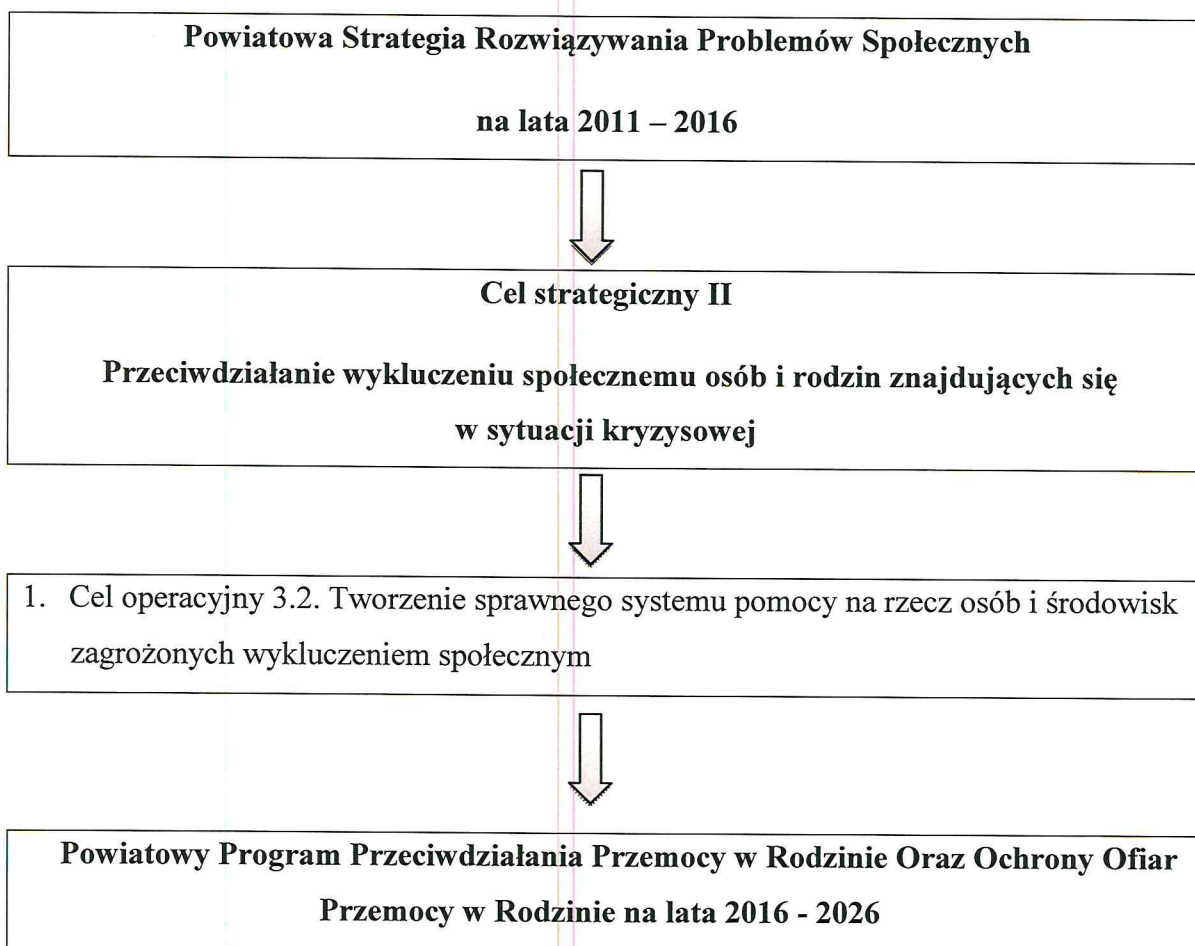
Celem Programu, do osiągnięcia którego ma przyczynić się realizacja działań zaplanowanych w Programie, jest ograniczenie skali problemu i skutków przemocy w rodzinie.

2. KORELACJA PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI.

2.1 SCHEMAT USYTUOWANIA PROGRAMU W SYSTEMIE ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO ORAZ PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2026” jest zbieżny z założeniami Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011 – 2016.

Jednocześnie zakłada się, że cele i zadania Programu będą uwzględnione także w Strategii tworzonej na kolejne lata.

Program jest zgodny z aktami prawnymi oraz dokumentami o charakterze strategicznym, funkcjonującymi zarówno na poziomie krajowym jak i wojewódzkim. Na poziomie krajowym realizowany jest **Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Głównym założeniem tego programu jest wprowadzenie w życie szerokiego zbioru działań mających na celu zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie profesjonalizmu służb

społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawcy. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie określa zadania w zakresie zapewnienia ochrony i udzielania pomocy ofiarom przemocy, prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a także w zakresie podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Program koreluje także z **Wielkopolskim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2020.**

2.2 PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU:

Cele powyższego Programu są spójne z przepisami prawa oraz innymi dokumentami krajowymi i międzynarodowymi:

- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy,
- ustawą z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego,
- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej (2007/C 303/01),
- Rezolucją Parlamentu Europejskiego w sprawie obecnej sytuacji oraz przyszłych działań w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet (2004/2220(INI)),
- Opinią Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego w sprawie przemocy domowej wobec kobiet (2006/C 110/15),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla

ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne,

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

- KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE na lata 2014-2020.

Dokumenty Parlamentu Europejskiego i Rady Europy:

- Konwencja Rady Europy o zwalczaniu przemocy wobec kobiet,

- Zwalczanie przemocy wobec kobiet - Rezolucja PE,

- Równość kobiet i mężczyzn w Unii Europejskiej,

- Opinia europejskiego komitetu ekonomiczno-społecznego w sprawie przemocy domowej wobec kobiet.

3.CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY.

3.1 DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie - definicja ustawowa.

W świetle przepisu art. 2 ust. 2 znowelizowanej w 2010 roku Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako **przemoc w rodzinie** należy rozumieć: **„jedenorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [*], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”**.

* Ustawa jako członka rodziny definiuje "osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą"

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. **Jest intencjonalna** – czyli przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
2. **Sily są nierównomierne** – czyli w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.
3. **Narusza prawa i dobra osobiste** – czyli sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
4. **Powoduje cierpienie i ból** – czyli sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

3.2 WYODRĘBNIĄ SIĘ RÓŻNE RODZAJE PRZEMOCY:

Przemoc fizyczna – popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.

1. **Przemoc psychiczna** – wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
2. **Przemoc seksualna** – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, itp.

3. **Przemoc ekonomiczna** – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, itp.
4. **Zaniedbanie – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich** – stosują ją najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci i osób starszych. Jest to niezaspokajanie ich podstawowych potrzeb ekonomicznych, emocjonalnych i fizycznych, w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia i higieną. Zaniedbanie to także niezaspokajanie potrzeb życiowych związanych z ubiorem.

3.3 CYKL PRZEMOCY W RODZINIE (FAZY).

Badania wykazały, że związki, w których kobiety doznają przemocy fizycznej ze strony swoich partnerów, przechodzą przez trzy fazy powtarzającego się cyklu.

1. Faza narastania napięcia.

W tej fazie partner jest napięty i stale poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, często robi awanturę, zaczyna więcej pić, przyjmować narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżyć partnerkę, poprawiając swoje samopoczucie. Prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem. Kobieta stara się jakoś opanować sytuację - uspokaja go, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się ze wszystkich obowiązków. Często przeprosza sprawcę. Ciągłe zastanawia się nad tym, co może zrobić, aby poprawić mu humor, uczynić go szczęśliwym i powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy. Niektóre kobiety w tej fazie mają różne dolegliwości fizyczne, jak bóle żołądka, bóle głowy, bezsenność, utratę apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia, lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia. Zdarza się, że kobieta wywołuje w końcu awanturę, żeby "mieć to już za sobą".

2. Faza gwałtownej przemocy.

W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w szał i wyładowuje się. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg, np. lekkie opóźnienie posiłku. Skutki użytej przemocy mogą być różne - podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, śmierć. Kobieta stara się zrobić wszystko, żeby go uspokoić i ochronić siebie. Zazwyczaj, niezależnie od tego jak bardzo się stara, wściekłość partnera narasta coraz bardziej. Czuje się bezradna, bo ani

przekonywanie sprawcy, ani bycie miłą, ani unikanie, ani bierne poddawanie się mu nie pomaga i nie łagodzi jego gniewu. Po zakończeniu wybuchu przemocy, kobieta jest w stanie szoku. Nie może uwierzyć, że to się na prawdę stało. Odczuwa wstyd i przerażenie. Jest oszołomiona. Staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność.

3. Faza miodowego miesiąca.

Gdy sprawca wyładował już swoją złość i wie, że posunął się za daleko nagle staje się inną osobą. Szczerze żałuje za to, co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego, co zrobił i przekonuje ofiarę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już się nigdy nie zdarzy. Sprawca okazuje ciepło i miłość. Staje się znowu podobny do tego, jaki był na początku znajomości. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Rozmawia z ofiarą, dzieli się swoimi przeżyciami, obiecuje, że nigdy już jej nie skrzywdzi. Dbą o ofiarę spędza z nią czas i utrzymuje bardzo satysfakcjonujące kontakty seksualne. Sprawca i ofiara zachowują się jak świeżo zakochana para. Ofiara zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydentem. Czuje się kochana, myśli, że jest dla niego ważna i znowu go kocha. Spełniają się jej marzenia o cudownej miłości, odczuwa bliskość i zespolenie z partnerem. Życie we dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei. Ale faza miodowego miesiąca przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia. Zatrzymuje ona ofiarę w cyklu przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza.

3.4 PODSTAWOWE KONSEKWENCJE KARNE STOSOWANIA PRZEMOCY.

Prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim m.in. z następujących artykułów kodeksu karnego:

z art. 207

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

z art. 191

§ 1. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli sprawca działa w sposób określony w § 1 w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

z art. 197

§ 1. Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 2. Jeżeli sprawca, w sposób określony w § 1, doprowadza inną osobę do poddania się innej czynności seksualnej albo wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Jeżeli sprawca dopuszcza się zgwałcenia:

- 1) wspólnie z inną osobą,
- 2) wobec małoletniego poniżej lat 15,
- 3) wobec wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

§ 4. Jeśli sprawca czynu określonego w § 1-3 działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5.

z art. 209

§ 1. Kto uporczywie uchyla się od wykonania ciężącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego.

§ 3. Jeżeli pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenia rodzinne albo świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, ściganie odbywa się z urzędu.

z art. 199

§ 1. Kto, przez nadużycie stosunku zależności lub wykorzystanie krytycznego położenia, doprowadza inną osobę do obcowania płciowego lub do poddania się innej czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 został popełniony na szkodę małoletniego, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Karze określonej w § 2 podlega, kto obcuje płciowo z małoletnim lub dopuszcza się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej albo doprowadza ją do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania, nadużywając zaufania lub udzielając w zamian korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy.

art. 160

§ 1. Kto naraża człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli na sprawcy ciąży obowiązek opieki nad osobą narażoną na niebezpieczeństwo, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 4. Nie podlega karze za przestępstwo określone w § 1-3 sprawca, który dobrowolnie uchylił grożące niebezpieczeństwo.

§ 5. Ściganie przestępstwa określonego w § 3 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

z art. 210

§ 1. Kto wbrew obowiązkowi troszczenia się o małoletniego poniżej lat 15 albo o osobę nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny osobę tę porzuca, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli następstwem czynu jest śmierć osoby określonej w § 1, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

3.5 SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno szkody na zdrowiu fizycznym jak i psychicznym. Konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie ujawniają się w życiu dorosłym.

Skutki doświadczania przemocy przez osoby dorosłe.

U osób dorosłych poddawanych długotrwałej przemocy występują problemy fizyczne, psychiczne i emocjonalne. Często zależne są od stosowanej formy przemocy przez sprawcę.

W przypadku przemocy fizycznej bezpośrednimi skutkami stosowania przemocy są bezpośrednio uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.;

W przypadku przemocy psychicznej zauważalne jest u ofiar przemocy zniszczenie poczucia mocy sprawczej, obniżenie poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.

W sytuacji przemocy seksualnej zauważalne skutki to przede wszystkim, obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się lęk, strach, unikanie seksu, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.

W wypadku stosowania przemocy ekonomicznej skutki związane są z całkowitą zależnością finansową od partnera, niezaspokojeniem podstawowych potrzeb życiowych, biedą, zniszczeniem poczucia własnej godności i wartości, brak środków finansowych umożliwiających funkcjonowanie społeczne.

Ofiary przemocy często borykają się z ostrymi i przewlekłymi problemami zdrowotnymi: psychicznymi, neurologicznymi, kardiologicznymi, chirurgicznymi, ginekologicznymi, gastrologicznymi.

Skutki doświadczania przemocy przez osoby małoletnie.

Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania działań przemocowych są początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemu przemocy w rodzinie. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie.

Ofiary przemocy, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Ponadto, zachowania te są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisane w rolę kobiety. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

Společne skutki przemocy w rodzinie.

Przemoc zagraża życiu, niesie za sobą cierpienie fizyczne, psychiczne i emocjonalne. To poważna kwestia społeczna i problem ponadindywidualny. Przemoc także niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale nade wszystko powoduje niewyobrażalnie wielkie szkody psychiczne u ofiar, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania. Zjawisko przemocy domowej to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, „rozsadza” go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci działań, które będą powielane w ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin, a tym samym dla całego społeczeństwa.

4. ZASADY DZIAŁANIA PROGRAMU.

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie powyższy Program oparty jest na zasadach:

1) **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawą o działaniu pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwem;

2) **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby, szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia do poprawy jej funkcjonowania. Konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy zarówno sprawcom jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

5. ZADANIA PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I WYKAZ INSTYTUCJI UDZIELAJĄCYCH POMOCY OFIAROM PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE GRODZISKIM.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w ramach swoich kompetencji mają obowiązek podjęcia pracy z rodziną, w której wystąpił problem przemocy. Do ich zadań należy:

- sporządzenie diagnozy potrzeb i oczekiwań ofiary przemoc oraz zbadanie jej aktualnej sytuacji;
- informowanie ofiary o możliwości skorzystania z poradnictwa specjalistycznego (np. psychologicznego, prawnego, socjalnego, czy pedagogicznego) oraz

- o placówkach, które świadczą pomoc dla osób podejrzanych, że są dotknięte przemocą w rodzinie;
- zawiadamianie rodziny o dostępnych formach wsparcia dla dzieci dotkniętych przemocą w rodzinie;
 - instruowanie rodzin o sposobach dalszego postępowania w celu polepszenia sytuacji ofiary przemocy;
 - jeśli występuje konieczność związana ze złym stanem zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie mają obowiązek zapewnienia bezzwłocznego dostępu do świadczeń medycznych;
 - zagwarantowanie ofiarom przemocy, w przypadku wystąpienia takiej potrzeby, pobytu w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
 - przeprowadzenie rozmowy z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie na temat konsekwencji ich zachowania oraz możliwości poddania się terapii bądź leczeniu, a także udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.¹

Przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych mają podobny zakres kompetencji, jak pracownicy socjalni. Różnicę stanowi fakt, iż nie zapewniają oni ofiarom przemocy schronienia, a także odstepu do pomocy medycznej.²

Funkcjonariusze Policji są kolejnymi osobami, które wchodzi w skład Zespołów Interdyscyplinarnych działających na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie. W zakresie swoich obowiązków mają oni za zadanie:

- udzielenie ofierze przemocy koniecznej pomocy, w tym także pierwszej pomocy przedmedycznej;
- jeśli występuje konieczność związana ze złym stanem zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie mają obowiązek zapewnienia bezzwłocznego dostępu do świadczeń medycznych;

¹Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2011 nr 209 poz. 1245), § 11.

²Tamże, § 12.

- zapewnić bezpieczeństwo zdrowia, życia oraz mienia osób będących ofiarami przemocy, w tym również poprzez użycie środków przymusu bezpośredniego oraz zatrzymanie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy;
- przeprowadzić z ofiarą przemocy rozmowę dotyczącą odpowiedzialności karnej za znęcanie się nad osobami najbliższymi w świetle art. 207 kodeksu karnego oraz pouczyć osobę podejrzaną o stosowanie przemocy o zachowaniu zasad współżycia społecznego i przestrzeganiu prawa;
- jeśli wystąpi taka konieczność zabezpieczają ślady i dowody przestępstwa na miejscu zdarzenia;
- stale monitorować sytuacje rodziny w celu zapobieżenia wystąpienia ponownych sytuacji przemocy oraz ochrony osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.³

Kolejną grupą zawodową, która ma swój udział z procedurze „Niebieskiej Karty” są **przedstawiciele ochrony zdrowia**. Ich rola polega na informowaniu ofiary przemocy o formach oferowanego dla niej wsparcia, a także o możliwości sporządzenia zaświadczenia lekarskiego. Dokument ten uzyskuje się bezpłatnie. Ustala on charakter oraz powód odniesionych obrażeń ciała.⁴

Również **pracownicy oświaty** mają szeroki zakres możliwości oddziaływań na rodziny dotknięte przemocą domową. W znacznej części pokrywają się one z kompetencjami pracowników socjalnych. Tak jak oni mają za zadanie informować o wszelkich możliwościach uzyskania poradnictwa specjalistycznego, a także wzmacniać rodzinę w przekonaniu, że istnieją narzędzia, które poprawią ich sytuację rodzinną. Ponadto rola pracowników oświatowych polega na:

- diagnozowaniu oczekiwań, potrzeb oraz aktualnej sytuacji bytowej ofiar przemocy, z szczególnym uwzględnieniem dzieci;
- kontakcie z rodzicami, opiekunami prawnymi lub innymi osobami najbliższymi, które sprawują opiekę nad dzieckiem będącym ofiarą przemocy i przedstawianie im ofert wsparcia instytucji działających na rzecz osób potrzebujących.

³Tamże, § 13.

⁴Tamże, § 14.

Wykaz instytucji udzielających pomocy ofiarom przemocy rodzinie w Powiecie Grodziskim.

1. Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Wlkp.,
2. Prokuratura Rejonowa w Grodzisku Wlkp.,
3. Sąd Rejonowy w Grodzisku Wlkp.,
4. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Grodzisku Wlkp.,
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wlkp.,
6. Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wlkp.,
7. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielichowie,
8. Ośrodek Pomocy Społecznej w Granowie,
9. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieńcu,
10. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rakoniewicach,
11. Placówki oświatowe działające na terenie Powiatu Grodziskiego,
12. Organizacje pozarządowe Powiatu Grodziskiego,
13. Stowarzyszenie Dom Pomocna Dłoń w Błońsku,
14. Zespół Interdyscyplinarny w Grodzisku Wlkp., ul. Powstańców Chocieszyńskich 23 d,
15. Zespół Interdyscyplinarny w Wielichowie, ul. Poczta 16A.
16. Zespół Interdyscyplinarny w Granowie, ul. Kolejowa 16,
17. Zespół Interdyscyplinarny w Kamieńcu, ul. Szkolna 2,
18. Zespół Interdyscyplinarny w Rakoniewicach, ul. Krystyny 30.

6. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE GRODZISKIM.

Dokładny pomiar skali zjawiska przemocy w rodzinie nie jest możliwy. Można jednak próbować ją oszacować za pomocą dostępnych źródeł informacji. Są nimi między innymi statystyki Policji (przeprowadzone interwencje, uruchomione procedury „Niebieskiej Karty”), statystyki sądowe (dane od kuratorów sądowych), czy dane zbierane przez podmioty (instytucje i organizacje) udzielające pomocy specjalistycznej ofiarom przemocy w rodzinie oraz prowadzące oddziaływania wobec sprawców przemocy w rodzinie. Diagnozę dokonano na podstawie danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Grodziskiego, Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Wielkopolskim oraz Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Grodzisku Wielkopolskim.

Dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznych (zespołów interdyscyplinarnych)

Tabela nr 1. Liczba zgłoszeń stosowania przemocy w rodzinie przekazana przez ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Grodziskiego:

Gmina/Rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Grodzisk Wlkp.	18	10	21	28
Wielichowo	3	5	3	7
Granowo	6	10	11	3
Kamieniec	1	2	1	1
Rakoniewice	12	7	6	6
Ogólna suma zgłoszeń	40	34	42	45

Podsumowując, można zauważyć, że średnio na rok zakładanych jest łącznie 40 „Niebieskich Kart”. Między rokiem 2012 a 2015 nastąpił ponad 10% wzrost zakładanych „Niebieskich Kart” przez instytucje do tego zobowiązane.

Poniżej zostaną przedstawione dane uzyskane od ośrodków pomocy społecznej Powiatu Grodziskiego dotyczące liczby zgłoszeń przemocy z podziałem na miejsce zamieszkania osoby podejrzanej o stosowanie przemocy.

Tabela nr 2. Liczba zgłoszeń z podziałem na miejsce zamieszkania (miasto/wieś) osoby podejrzanej o stosowanie przemocy.

Miasto/Rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Grodzisk Wlkp.	13	8	13	22
Wielichowo	2	2	0	4
Granowo	0	0	0	0
Kamieniec	0	0	0	0
Rakoniewice	2	0	0	0

Ogólna suma zgłoszeń	17	10	13	26
-----------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Wieś/Rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Grodzisk Wlkp.	5	2	8	6
Wielichowo	1	3	3	3
Granowo	6	10	11	3
Kamieniec	1	2	1	1
Rakoniewice	10	7	6	6
Ogólna suma zgłoszeń	23	24	29	19

Powyższe dane wskazują, że największe liczba zgłoszeń dotyczyła Gminy Grodzisk Wlkp., natomiast w Gminie Wielichowo zarejestrowano najmniejszą liczbę czynów związanych z przemocą w rodzinie.

Następna tabela przedstawia liczbę zamkniętych „Niebieskich Kart” przez Zespoły Interdyscyplinarne działające na terenie Powiatu Grodziskiego.

Tabela nr 3. Liczba zamkniętych „Niebieskich Kart” przez zespoły interdyscyplinarne poszczególnych gmin:

Zespoły Interdyscyplinarne w gminie / Rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Grodzisk Wlkp.	6	8	8	6
Wielichowo	3	11	6	3
Granowo	3	4	11	6
Kamieniec	2	3	1	1
Rakoniewice	8	7	5	6
Ogólna suma	21	27	31	22

Powyższe dane wskazują, że statystycznie w roku 2015 zespoły interdyscyplinarne zamknęły tylko 49% „Niebieskich Kart” w stosunku do liczby zgłoszeń dotyczących stosowania przemocy w rodzinie, a w roku 2014 r. zespoły interdyscyplinarne zamknęły 73%

„Niebieskich Kart”, a w roku 2013-79% „Niebieskich Kart” zostało zamkniętych przez zespoły interdyscyplinarne.

Poniżej zostaną przedstawione tabele dotyczące liczby osób podejrzanych o stosowanie przemocy z podziałem na płeć (dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznych z terenu Powiatu Grodziskiego):

Tabela nr 4. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy z podziałem na płeć:

kobiety/ mężczyźni/ Rok	2012 rok		2013 rok		2014 rok		2015 rok	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Grodzisk Wlkp.	2	16	1	9	2	19	6	25
Wielichowo	0	8	2	9	1	6	1	15
Granowo	0	6	0	11	0	12	0	9
Kamieniec	0	4	0	6	0	4	0	5
Rakoniewice	2	10	0	7	0	6	1	5
Ogólna suma zgłoszeń	4	44	3	42	3	47	8	59

Analiza powyższych danych na przestrzeni czterech lat wskazuje, że każdego roku średnio 4 kobiety są podejrzane o stosowanie przemocy na terenie Powiatu Grodziskiego. Natomiast średnio aż 48 mężczyzn podejrzanych jest o stosowanie przemocy w rodzinie. Z tego wynika, że mężczyźni znacznie częściej w porównaniu do kobiet podejrzani są o stosowanie przemocy w rodzinie.

Zebrano również dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Grodziskiego dotyczące liczby osób nieletnich podejrzanych o stosowanie przemocy wobec osób dorosłych. W/w dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5. Nieletni podejrzani o stosowanie przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Grodziskiego:

Gmina	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Grodzisk Wlkp.	0	0	0	0
Wielichowo	0	0	0	2
Granowo	0	0	0	0
Kamieniec	0	0	0	0
Rakoniewice	0	0	0	0
Ogólna suma	0	0	0	2

Tylko Gmina Wielichowo zarejestrowała fakt, że sprawcą przemocy w rodzinie były osoby niepełnoletnie, czyli dzieci.

Warto także przyrzeć się danym statystycznym przedstawiającym liczbę ofiar przemocy w rodzinie z podziałem na płeć.

Tabela nr 6. Liczba ofiar przemocy według podziału na płeć:

Gmina/Rok/Płeć	2012 rok		2013 rok		2014 rok		2015 rok	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Grodzisk Wlkp.	19	8	10	1	19	10	26	7
Wielichowo	8	0	8	0	4	2	14	1
Granowo	6	0	11	0	12	0	8	0
Kamieniec	4	0	5	0	3	0	5	0
Rakoniewice	11	1	0	0	6	0	6	0
Ogólna suma zgłoszeń	48	9	34	1	44	2	59	8

Powyższe dane wskazują, że w przeważającej mierze ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety.

Tabela nr 7. Liczba dzieci będącymi ofiarami przemocy w rodzinie w gminach naszego Powiatu:

Gmina/Rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Grodzisk Wlkp.	19	22	31	32
Wielichowo	3	2	0	6
Granowo	5	0	0	3
Kamieniec	0	1	1	0
Rakoniewice	8	5	4	0
Ogólna suma	35	30	36	41

Z danych poniżej przedstawionych wynika, iż nastąpił wzrost dzieci będących ofiarami przemocy w rodzinie, co jest zjawiskiem niepokojącym.

Poniżej przedstawione zostaną dane obrazujące liczbę sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w porównaniu do ogólnej liczby sprawców przemocy w rodzinie.

Tabela nr 8. Liczba sprawców przemocy z uwzględnieniem liczby sprawców będących pod wpływem alkoholu:

Rok	2012		2013		2014		2015	
Gmina	Ogólna liczba sprawców przemocy	Liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu	Ogólna liczba sprawców przemocy	Liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu	Ogólna liczba sprawców przemocy	Liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu	Ogólna liczba sprawców przemocy	Liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu
Grodzisk Wlkp.	18	11	10	8	21	18	31	19
Wielichowo	8	6	11	5	7	2	21	9
Granowo	7	7	10	10	10	10	7	6
Kamieniec	4	4	6	6	4	4	5	5
Rakoniewice	12	9	7	6	6	5	6	5
Ogólna suma	49	37	44	35	48	39	70	44
	63%		79%		63%		63%	

Z danych przedstawionych powyżej wynika, że średnio około 65% sprawców nadużywa alkoholu w sytuacji popełnienia czynu związanego z przemocą w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina jako formę pomocy rodzinie może udzielić wsparcia w postaci pomocy asystenta rodziny.

Tabela nr 9. Liczba rodzin w których dochodziło do przemocy i liczba rodzin, którym zostało przydzielone wsparcie w postaci asystenta rodziny przydzielonego przez ośrodek pomocy społecznej:

Rok	2012		2013		2014		2015	
Gmina	Liczba rodzin w których dochodziło do przemocy	Liczba rodzin w których dochodziło do przemocy i przydzielono im wsparcie asystenta rodziny	Liczba rodzin w których dochodziło do przemocy	Liczba rodzin w których dochodziło do przemocy i przydzielono im wsparcie asystenta rodziny	Liczba rodzin w których dochodziło do przemocy	Liczba rodzin w których dochodziło do przemocy i przydzielono im wsparcie asystenta rodziny	Liczba rodzin w których dochodziło do przemocy	Liczba rodzin w których dochodziło do przemocy i przydzielono im wsparcie asystenta rodziny
Grodzisk Wlkp.	13	1	10	0	16	1	17	3
Wielichowo	8	1	10	1	6	0	17	3
Granowo	3	3	0	0	0	0	1	0
Kamieniec	4	0	6	0	4	0	5	0
Rakoniewice	12	0	7	0	6	0	6	0
Ogólna suma	40	5	33	1	32	1	46	6

Zatem tylko do niewielkiego procenta rodzin, w których dochodzi do przemocy, skierowano pomoc w postaci wsparcia ze strony asystenta rodziny.

Można wnioskować, że w opinii pracowników socjalnych pracujących w ośrodkach pomocy społecznej nie wszystkie rodziny, w których dochodzi do przemocy mają problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Bardzo ważną instytucją w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Policja. Dlatego też pozyskano także dane obrazujące opisywany problem w rodzinie także z tej instytucji.

Poniższe dane ukazują liczbę interwencji Policji oraz liczbę interwencji związanych z przemocą w rodzinie.

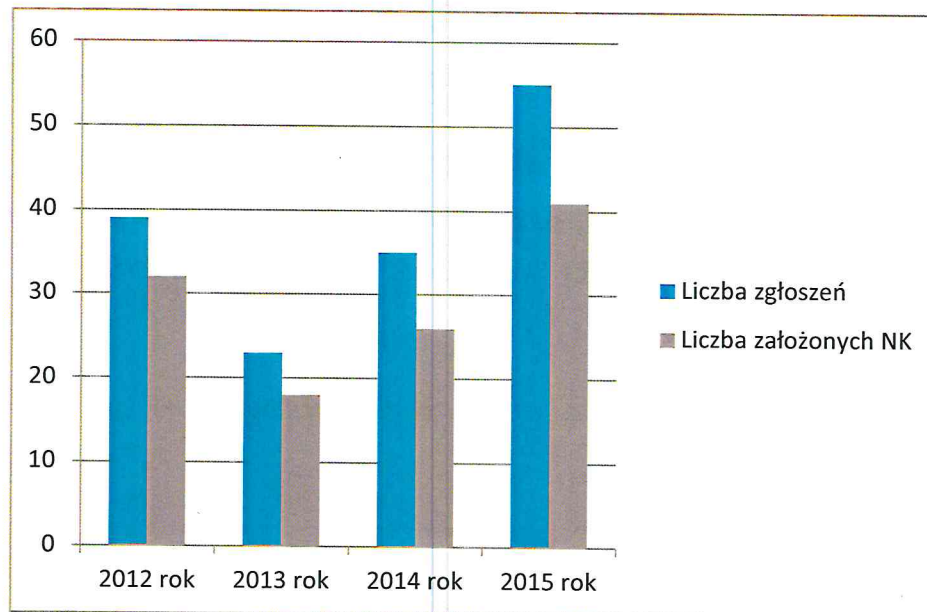
Tabela nr 10. Liczba interwencji Policji związanych z przemocą w stosunku ogólnej liczby interwencji:

Rok	Ogólna liczba interwencji Policji	Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie	%
2012	1495	181	12,1 %
2013	2551	274	10,7 %
2014	2552	336	13,2 %
2015	3093	320	10,3 %

Tabela nr 11. Liczba zgłoszeń przemocy w rodzinie przyjętych przez Policję i liczba założonych Niebieskich Kart przez funkcjonariuszy Policji:

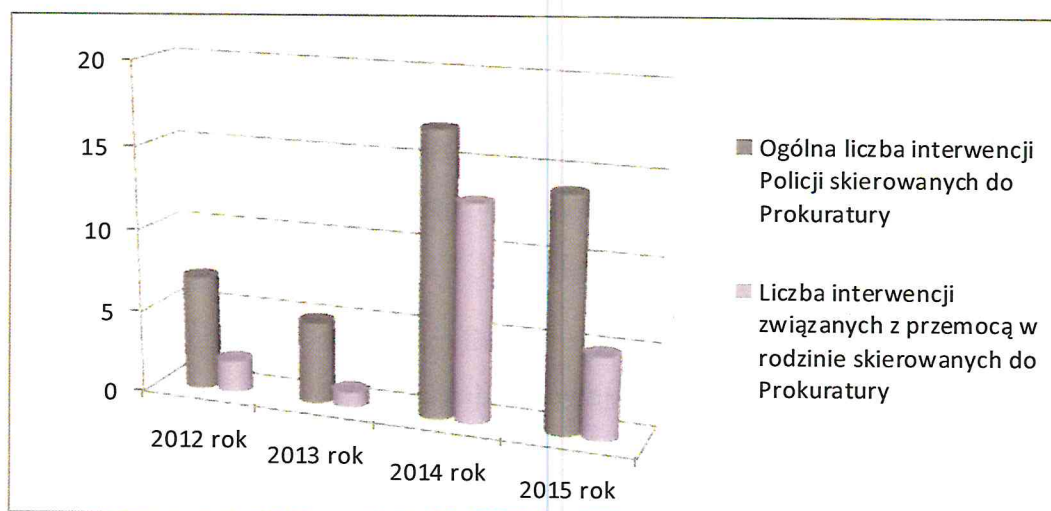
Rok	2012	2013	2014	2015
Liczba zgłoszeń	39	23	35	55
Liczba założonych Niebieskich Kart przez funkcjonariuszy Policji	32	18	26	41

Poniższy wykres obrazuje liczbę zgłoszeń przemocy w rodzinie przyjętych przez funkcjonariuszy Policji w zestawieniu z liczbą założonych „Niebieskich Kart” przez funkcjonariuszy Policji.

Na podstawie informacji uzyskanych od Policji także ofiarami przemocy są dzieci. Policyjne statystyki podają, że w roku 2015 pięcioro dzieci znalazło się w grupie osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Funkcjonariusze Policji w związku z przemocą w rodzinie kierowali także sprawy do Prokuratury, co obrazuje nam poniższy wykres.

Jak widać najwięcej spraw związanych z przemocą w rodzinie skierowano do Prokuratury w 2014 roku w stosunku do innych spraw związanych z popełnianymi przestępstwami.

Sprawcami przemocy w rodzinie zajmują się także kuratorzy sądowi, dlatego uzyskano także dane statystyczne od tej grupy zawodowej, która pracuje ze sprawcami przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela obrazuje liczbę osób skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie, liczbę osób objętych dozorem kuratora ze względu na stosowanie przemocy oraz liczbę osób skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie, które mają zakaz zbliżania się do osoby pokrzywdzonej.

Tabela nr 12. Liczba osób skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie w latach 2012 - 2015:

ROK / LICZBA OSÓB	2012	2013	2014	2015
Liczba osób skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	16	27	20	12
Liczba osób objętych dozorem kuratora	24	26	23	13
Liczba osób, którym wyznaczono okres próby lub dozór kuratora	5	3	3	3
Liczba skazanych z zakazem zbliżania się do osoby pokrzywdzonej	5	6	6	7

Przedstawione dane dotyczące występowania zjawiska przemocy w rodzinie, nie w pełni odzwierciedlają rzeczywistą skalę tego problemu. Stosowanie przemocy bardzo często związane jest z mitem „ że przemoc w rodzinie to sprawa prywatna”. Osoby doznające przemocy obawiają się także eskalacji zjawiska przemocy ze strony sprawcy, dlatego też przez wiele lat nie ujawniają faktu doświadczania przemocy. W skutek traumatycznych przeżyć i doświadczeń osoby pokrzywdzone nie mają odwagi szukać pomocy i wsparcia w środowisku lokalnym.

Niepokojącym zjawiskiem w naszym powiecie jest to, że bezpośrednimi ofiarami przemocy są także dzieci. Nie zapominajmy, że dzieci cierpią także w sytuacji, kiedy ich rodzice (najczęściej matki) są ofiarami przemocy, gdyż rodzina jest przecież systemem.

„Ogólnopolska diagnoza problemu przemocy wobec dzieci 2012” przeprowadzona przez Fundację Dzieci Niczyje wskazuje, że 7 na 10 dzieci doświadczyło w swoim życiu przemocy, 6 na 10 dzieci doświadczyło przemocy rówieśniczej, 3 na 10 dzieci doświadczyło przemocy ze strony dorosłych, 3 na 10 dzieci padło ofiarą rozboju wandalizmu i/lub napaści.

22 % dzieci według w/w Fundacji kiedykolwiek doświadczyło przemocy psychicznej, 21 % dzieci doświadczyło przemocy fizycznej, natomiast 18 % dzieci było świadkami przemocy domowej.

Z analizy danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Grodzkiego oraz danych z Powiatowej Komendy Policji w Grodzisku Wielkopolskim wynika, że zjawisko przemocy w rodzinie jest coraz częstsze, a skutki jakie ponoszą osoby dotknięte tym zjawiskiem są niestety długofalowe.

Ofiarą jak i sprawcą przemocy może być każdy – bez względu na płeć, choć podsumowując powyższe statystyki - zdecydowanie częściej mężczyźni występują w roli sprawcy. Bardzo często przemocy fizycznej i psychicznej doświadczają też dzieci.

Z analizy przyczyn stosowania przemocy wynika, że głównym czynnikiem jest alkoholizm. Wśród reszty motywów można wyróżnić trudną sytuację finansową rodziny, która jest często źródłem wielu konfliktów między członkami rodziny, a także choroby psychiczne, które rzutują na niewydolność opiekuńczo-wychowawczą i nieprawidłowe wypełnianie obowiązków rodzicielskich. Wspólnym podłożem ww. czynników jest bezradność osób, które straciły nad sobą kontrolę wskutek uzależnień czy innych problemów psychicznych oraz specyfika otoczenia, w którym brakuje wsparcia, a w którym funkcjonują rodziny, często zdemoralizowane i zmagające się z podobnymi problemami. Nasuwa się zatem wniosek, że otoczenie odpowiednią opieką i wsparciem rodzin potencjalnie zagrożonych przemocą w rodzinie również należy do profilaktyki patologii społecznych i może przynieść pozytywne rezultaty.

Dlatego **profilaktyka** przemocy w rodzinie jest dla nas, osób zaangażowanych w pomoc społeczną najważniejszym zadaniem.

7. KIERUNKI DZIAŁAŃ I CELE PROGRAMU.

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie pozwoliła sformułować priorytetowe potrzeby i kierunki działań, które należy podjąć:

- zintensyfikować działania kadry pomocy społecznej na profilaktykę, w tym podnosić świadomość problemu przemocy w naszym lokalnym społeczeństwie,

- dążyć do profesjonalizacji kadry pomocy społecznej oraz kadry innych służb powiązanych z rozwiązywaniem problemu przemocy w rodzinie poprzez szkolenia z w/w problematyki,
- monitorować problem przemocy w rodzinie, gromadzić dane dotyczące opisywanego problemu,
- wspomagać merytorycznie i finansowo organizacje pozarządowe mające w swoim zakresie zadań pomoc osobom doświadczającym przemoc w rodzinie, przede wszystkim dążyć do rozwoju bazy instytucjonalnej oferującej pomoc i wsparcie osobom uwikłanym w przemoc domową,
- zacieśnić i koordynować współpracę pomiędzy instytucjami i organizacjami zobligowanymi do podejmowania działań w obszarze zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, celem wymiany informacji i doświadczeń dla rozwijania form wsparcia osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Celem głównym Programu jest zatem ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Grodzkim poprzez działania profilaktyczne, a także koordynację służb pomagającym ofiarom oraz sprawcom przemocy w rodzinie.

1. Cel: EDUKACJA I PROFILAKTYKA SPOŁECZNA.

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIE	SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA	REALIZATORZY ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.Przeciwdziałanie występowaniu przemocy w Powiecie Grodzkim	1.Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych na temat przemocy w rodzinie na terenie powiatu poprzez aktywny udział młodzieży szkolnej w warsztatach dotyczących przemocy w rodzinie. 2. Organizacja warsztatów dotyczących prawidłowych metod wychowawczych dla grupy rodziców mających problem w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez ośrodki pomocy społecznej. 3.Prowadzenie zajęć	1.Kampanie medialne (ulotki, plakaty, komiks na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie), mające na celu przeciwdziałanie przemocy).	- PCPR w Grodzisku Wlkp., - ośrodki pomocy społecznej, - szkoły, - organizacje pozarządowe, - gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, - policja, - media.	2016-2026	Środki finansowe powiatu, Środki finansowe gmin, budżet państwa, środki zewnętrzne.

	<p>socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży i ukazywanie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnych w świetlicach, środowiskowych, socjoterapeutycznych na terenie gmin i poprzez gminy Powiatu Grodzkiego.</p> <p>4.Zwiększenie wiedzy społeczeństwa lokalnego na temat zjawiska przemocy</p>				
		<p>2. Konferencje lokalne</p>	<p>- PCPR w Grodzisku Wilkp, - ośrodki pomocy społecznej, - szkoły, - organizacje pozarządowe, - gminne komisje rozwiązywania</p>	<p>2016-2026</p>	<p>Środki finansowe powiatu, Środki finansowe gmin, budżet państwa, środki zewnętrzne.</p>

			<p>problemów alkoholowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - policja, - media. 		
	<p>3. Warsztaty i spotkania grupowe mające na celu popularyzacje procedury Niebieskiej Karty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR w Grodzisku Wilkp., - ośrodki pomocy społecznej, - szkoły, - organizacje pozarządowe, - gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, - policja, - media. 	<p>2016-2026</p>	<p>Środki finansowe powiatu, Środki finansowe gmin, budżet państwa, środki zewnętrzne.</p>	

2. Cel: WSPARCIE I OCHRONA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIE	SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA	REALIZATORZY ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.Działania wspierające osoby doznające przemocy.	1.Pomoc dla osób doznających przemocy.	1. Poradnictwo i wsparcie specjalistyczne	- PCPR w Grodzisku Wlkp. - ośrodki pomocy społecznej, - OIK.	2016-2026	Środki finansowe powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne.
		2.Monitoring i interwencja kryzysowa w środowiskach zagrożonych przemocą	- PCPR w Grodzisku Wlkp. - ośrodki pomocy społecznej - przedstawiciele ochrony zdrowia, - OIK.	2016-2026	Środki finansowe powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne.
		3.Opracowanie i realizowanie programów służącym działaniom profilaktycznym	- PCPR w Grodzisku Wlkp., - OIK.	2016-2026	Środki finansowe powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne.

		spotkań (grupy wsparcia), zajęć, warsztatów skierowanych do osób doświadczających przemocy	Wlkp., - ośrodki pomocy społecznej.		środki zewnętrzne.
2. Współpraca międzyinstytucjonalna w obszarze przeciwdziałania przemocy.	1. Udział w Zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych	- PCPR w Grodzisku Wlkp. - OIK, - ośrodki pomocy społecznej, - policja -psychologodzy szkolni, - pedagodzy szkolni, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - kuratorzy sądowi.	2016-2026	Środki finansowe powiatu, środki zewnętrzne.	

	<p>3. Wspieranie dzieci i młodzieży jako osoby doznające przemocy w rodzinie.</p>	<p>1. Pomoc specjalistyczna</p>	<p>- Poradnia PP w Grodzisku Wlkp. - pedagodzy, psycholodzy szkolni, - policja, - ochrona zdrowia.</p>	<p>2016-2026</p>	<p>Środki finansowe powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne .</p>
		<p>2. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom krzywdzonym w myśl art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy</p>	<p>- Poradnia PP w Grodzisku Wlkp., - pedagodzy, psycholodzy, szkolni, - ośrodki pomocy społecznej, - policja, - ochrona, zdrowia</p>	<p>2016-2026</p>	<p>Środki finansowe powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne.</p>

3. Cel: DZIAŁANIA WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC.

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIE	SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA	REALIZATORZY ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Powiatu Grodziskiego	1. Prowadzenie działań eliminujących, ograniczających stosowanie przemocy	1. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.	- PCPR w Grodzisku Wlkp., - OIK,	Działania ciągłe	Środki finansowe powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne.
		2. Monitoring w środowisku u sprawców przemocy w rodzinie przez okres 3 lat od zakończenia udziału w programie	- PCPR w Grodzisku Wlkp. - Organizacje pozarządowe, - ośrodki pomocy społecznej, - Sąd, Rejonowy w Grodzisku Wlkp.	Działania ciągłe	Środki finansowe powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne

	przemocy	plinarnych i grupach roboczych.	- OIK, - ośrodki pomocy społecznej, - policja, - psycholodzy i pedagodzy szkolni, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - kuratorzy sądowi.		zewnątrzne.
--	----------	---------------------------------	---	--	-------------

4.Cel: PODNOSZENIE KOMPETENCJI PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY:

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIE	SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA	REALIZATORZY ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Wspieranie instytucji przeciwdziałających	1.Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry w zakresie przeciwdziałania	1.warsztaty, szkolenia,	- PCPR w Grodzisku Wlkp.,	2016-2026	Środki finansowe powiatu, budżet państwa,

przemocy w rodzinie.	przemocy w rodzinie.	kursy. 2. inne formy organizowane w ramach współpracy.	- OIK, - Inne podmioty.		środki zewnętrzne.
	2.System wsparcia kadr pomocy społecznej.	Spotkania szkoleniowe.	- PCPR w Grodzisku Wlkp.	2016-2026	Środki finansowe powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne.

Powiatowy Program składa się z szeregu interdyscyplinarnych działań, które są ściśle nakierowane na realizację poszczególnych celów operacyjnych. Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2016 - 2026 będzie zatem realizowany przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, zarówno na poziomie gmin jak i powiatu. Ze względu na interdyscyplinarny charakter programu oraz szerokie spektrum celów i zadań zaplanowanych na poziomie ogólnym, będą konkretnie podejmowane działania dostosowane do lokalnych potrzeb. Cele programu będą realizowane w formie pracy ciągłej przez cały okres programowania. Działania skierowane do społeczności, władz lokalnych i innych decydentów, instytucji i organizacji pozarządowych z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, kadry pomocy społecznej, ofiar i sprawców przemocy w rodzinie będą miały charakter zarówno profilaktyczny (promowanie działań alternatywnych wobec przemocy itp.), edukacyjny (upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, itp.), pomocowy (poradnictwo, informowanie o miejscach w których można uzyskać pomoc, itp.) jak i wspierający (wsparcie merytoryczne kadr i służb pomocowych, wymiana doświadczeń, itp.).

8. PRZEWIDYWANE EFEKTY WDROŻENIA POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE.

1. Wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przeciwdziałania przemocy;
2. Zmiana postaw społeczeństwa wobec tematu przemocy w rodzinie;
3. Wzrost liczby placówek/instytucji udzielających profesjonalnej pomocy;
4. Wzrost liczby osób zajmujących się profesjonalnym pomaganiem sprawcom przemocy;
5. Wzrost liczby osób zajmujących się profesjonalnym pomaganiem ofiarom przemocy;
6. Spadek liczby przypadków przemocy domowej.

9. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU.

Realizacja działań Programu finansowana będzie z następujących środków:

- środków własnych Powiatu Grodziskiego,
- środków samorządów gmin,
- dotacji celowych budżetu państwa,
- środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł, w szczególności programów unijnych, konkursów grantowych, itp.

10. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie corocznie na podstawie sprawozdania, które będzie obejmowało zakres wykonywania poszczególnych zadań przypisanych podmiotom ujętym jako realizatorzy Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar w Rodzinie, przede wszystkim:

1. Form pomocy udzielanych osobom doświadczającym przemocy domowej,
2. Podjętych działań korekcyjno-edukacyjnych skierowanych do sprawców przemocy domowej,
3. Podjętych działań zmierzających do uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
4. Formy współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Monitoring realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie polegał na zbieraniu informacji od realizatorów zadań na temat realizacji celów zawartych w powyższym Programie. Sprawcy objęci programami edukacyjnymi, korekcyjnymi i terapeutycznymi będą pod opieką instytucji pomagania przez okres 3 lat od ukończenia udziału w programach.

Kompleksowe roczne sprawozdanie sporządzone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim z realizacji Programu Rada Powiatu Grodziskiego przyjmie w drodze informacji.

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XXIV/157/2016
RADY POWIATU GRODZISKIEGO
z dnia 29 listopada 2016 r.

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2026.”**

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r., poz.1390) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Przedmiotowy program, który stanowi załącznik do uchwały, określa cele, zadania i działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie grodziskim.

W związku z tym podjęcie uchwały jest zasadne.

STAROSTA
Jarosław Zgaiński

